הרצל, מה עשית?

של חנוכה וחבריו בפתח תקוה, והקמפיי־נרים של פרס הציגו את הליכוד ואנשיו כאלימים ופרועים, מה שגרם לבגין וחב־ריו נזק בסקרים, וכל זה כאשר הבחירות הולכות ומתקרבות.

חנוכה המשיך לרדוף את פרס בכל העצרות שלו: מטבריה ועד הערב הוא בבית שמש שבו ניתקו לפרס את החש־מל וזרקו עליו אבנים. הרצל, חסר כל מבחינה כלכלית, נאלץ לממן את ההגנה המשפטית בעקבות כתב האישום שהו־גש נגדו, ובאופן טבעי פנה לאנשי הלי־כוד שיסייעו לו: "הליכוד בגד בי, יימח שמם. הלכתי לחיים קופמן שהיה ראש סניף הליכוד בפתח תקוה, והוא אמר לי לבוא לאולפנים של הליכוד בכפר המכ־ביה, ושם כל הגדולים של הליכוד יפגשו אותי ויעזרו לי.

"הגעתי לשם ועוד לפני שהסתפק־תי לדבר, התעמולה שלהם חטפה אותי לצילומים כדי שאסביר לתשדירים שלהם למה עשיתי את ההתפרעות במע־רך. הייתי תמים וישר נכנסתי לאולפן, בלי שסגרתי איתם משהו כתוב על העז־זרה המשפטית. הם הבטיחו לי כל מיני דברים בעל פה, וזהו. העורך דין שלי היה דוד סופר, אחיו של עובדיה שהיה שגריר ישראל בפריז. לפני שהמשפט שלי הת־חיל אצל השופטת שרה פריש, באתי שוב פעם לחיים קופמן וביקשתי עזרה, אבל הם שלחו אותי עם כלום. סופר, העורך דין, היה עיראקי כמוני, והוא, מתוך הז־דהות עם כל מה שקרה לנו עם המאפייה, הבין את המצוקה, את הכאב, וייצג אותי בחינם".

חנוכה התפקד לליכוד, היה חבר מרכז ושיפר את מצבו הכלכלי. בגיל 21 פתח פיצוצייה ברחוב חיים עוזר בפתח תקוה. העסק הצליח והוא פתח פיצוצייה נוס־פת בבעלותו. כאשר מנחם בגין הגיע יום אחד לישיבת מרכז הליכוד, הציגו בפניו את חנוכה, ובגין גירד בראשו כדי להיז־כר מאיפה מוכר לו השם. לאחר שהבין נפלו פניו ואמר להרצל: "חנוכה? אותה הורדת לנו 4-5 מנדטים".

חנוכה לא היסס והשיב לו: "ההיפך, בגין, ההיפך. רק הבאתי לכם מנדטים".

> **ליד ליד ליד ליד לידדד זמן קצר לאחר שהודח מתפקידו בחדשות ישב יבין בחדר הקטן ופתאום הכניס לפיד ראשו מעבר לדלת ואמר לו שעוד מעט יש בחירות, ואולי כדאי שיעשה**

אבל משהו בתוך תוכו לא הרפהממנו. "הייתי בחור טוב בבסיסי", אומר חנוכה. "אבא שלי סבל מאוד מכל הסיפור סביבי וגם ידעתי שהבלגן הזה היה טעות. לק־ראת הבחירות של '88 פרס הגיע לפתח תקוה. אחי היה חבר טוב של חיים בורבה, הנהג שלו, ויצא שהגעתי לחוג בית של פרס. אני לא אשכח את זה שעמדתי מולו וביקשתי ממנו סליחה על '81. הוא כמובן אמר שהוא סולח ולחץ לי יד, והרגשתי שאני חייב לעזור לו. בבחירות של '88 עזרתי לו ופקדתי אנשים למערך. מאז הפכנו לכמעט חברים. הוא הגיע לאירו־עים משפחתיים שלי, וכאשר הוא נבחר לנשיא, צלצלו אלי מרפי רשף ובירכתי אותו מהפיצוצייה שלי".

כתב גם על סקס

חנוכה היה רמות מוכרת בפתח תקוה, מה שהפך אותו לבעל טור קבוע במשך שבע שנים באחד המקומונים הנפו־צים בעיר. הייתה לו השפעה רבה והוא כתב על הכל – חברתי, פוליטי, ספורט וסקס. הוא, שבילדותו הרגיש את המח־סור הכלכלי מול חבריו האשכנזים, קיבל פתאום מכתבים מאזרחים שביקשו ממנו לעזור להם בדברים קטנים וגדולים: החל מהשגת תו חנייה ועד לאישורים הנדר־שים לסגירת מרפסת.

"הגיע אליי ניצול שואה אחד שגר ליד מתנ"ס והילדים היו בועטים בכדור על הגדר של הבית שלו, ורעש מכל בעי־טה כזאת, היה מחזיר לו את הסיוטים של השואה. הייתי הולך לפקידים בעיר ועזור להם, ואתה יודע מי בעירייה היה באמת עזור לי כל השנים? רק הפקידים האשכנזים", הוא אומר. ב־'92 הוא הצ־ביע לרבין, ובבוקרו של 4 בנובמבר '95, הזמינו אותו לשאת דברים בעצרת נגד האלימות בכיכר מלכי ישראל. בסופו של דבר חנוכה לא הגיע. הוא עמד בפי־צוצייה שלו כאשר חיים יבין העביר את השידור לבית חולים איכילוב. "כשיצאה ההודעה של איתן הבר שרבין נרצח, אני זוכר שהסתכלתי בטלוויזיה, שמתי את היד על הפה ואמרתי לעצמי: 'הרצל, מה עשית'", 'מה עשית'".

למה אמרת את זה לעצמך?

"לקחתי את האשמה עלי. ישר חשבתי שאני זרעתי את השתילים, את הזרעים לרצח באלימות של '81, וזה גדל וגדל עד שהתרחש הרצח. אחרי שעתיים סגר־תי הכל ונסעתי לאיכילוב. ישבתי שם ובכיתי. איזה בן עוולה הרוצח הזה".

ומה אתה חושב על הפוליטיקה של היום?

"שכולם אותו דבר. הרצח של היל־דים באיתמר שינה לי את הדעה לרגע לגבי האפשרות של שלום עם המופרעים האלה, אבל בסופו של דבר – צריך לתת צ'אנס לשלום, כדי שלא יקרו אירועים כמו באיתמר".

שיר / **רוני סומק**